2023 m. kovo 30 d., ketvirtadienis

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

P9_TA(2023)0094

2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje

2023 m. kovo 30 d. Europos Parlamento rezoliucija „2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“ (2022/2898(RSP))

(2023/C 341/01)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis), ypač į jos 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalį, 3 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, 4 straipsnio 3 dalį ir 5, 6, 7, 11, 19 ir 49 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos straipsnius, susijusius su pagarba demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms, jų apsauga ir skatinimu Sąjungoje, įskaitant 70, 258, 259, 260, 263, 265 ir 267 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką,

— atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 13 d. Komisijos komunikatą „2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“ (COM(2022)0500),

— atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo [1] (Teisinės valstybės sąlygų reglamentas),

— atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/692, kuriuo nustatoma Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1381/2013 ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 390/2014 [2],

— atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,

— atsižvelgdamas į JT dokumentus dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos bei JT visuotinio periodinio vertinimo rekomendacijas ir ataskaitas, taip pat į JT sutartimis įsteigtų organų teisinę praktiką ir Žmogaus teisių tarybos įgaliotųjų ekspertų sistemą,

---

[1] OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1.
[2] OL L 156, 2021 5 5, p. 1.

— atsižvelgdamas į Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro, Vyriausiojo tautinių mažumų reikalų komisaro, atstovo žiniasklaidos laisvės klausimais bei kitų Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) organų rekomendacijas ir ataskaitas,

— atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, Europos socialinę chartiją, Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką ir Europos socialinių teisių komiteto išaiškinimus, taip pat Parlamentinės Asamblėjos, Ministrų Komiteto, žmogaus teisių komisaro, Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija, Kovos su diskriminacija, įvairovės ir įtraukties iniciatyvinio komiteto, Venecijos komisijos bei kitų Europos Tarybos organų konvencijas, rekomendacijas, rezoliucijas, nuomones ir ataskaitas,

— atsižvelgdamas į 2007 m. gegužės 23 d. Europos Tarybos ir Europos Sąjungos susitarimo memorandumą bei 2020 m. liepos 8 d. Tarybos išvadas dėl ES bendradarbiavimo su Europos Taryba 2020–2022 m. prioritetų,

— atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pagrįstą pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl aiškaus pavojaus, kad Lenkijos Respublika gali šiurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą, nustatymo, parengtą vadovaujantis ES sutarties 7 straipsnio 1 dalimi (COM(2017)0835),

— atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 19 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) ataskaitą „Europos pilietinė visuomenė vis dar patiria spaudimą“, 2022 m. birželio 8 d. paskelbtą 2022 m. ataskaitą apie pagrindinių teisių būklę, 2022 m. rugpjūčio 19 d. ataskaitą „Pilietinės erdvės apsauga ES“, 2022 m. lapkričio 3 d. ataskaitą „Antisemitizmas. 2011–2021 m. Europos Sąjungoje užregistruotų antisemitinių incidentų apžvalga“ ir kitas jos ataskaitas, duomenis ir priemones, visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių informacinę sistemą (EFRIS),

— atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo ([3]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. kovo 1 d. rezoliuciją dėl Komisijos sprendimo pasinaudoti ES sutarties 7 straipsnio 1 dalimi dėl padėties Lenkijoje ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. balandžio 19 d. rezoliuciją dėl poreikio parengti Europos vertybių priemonę siekiant remti pilietinės visuomenės organizacijas, propaguojančias pagrindines vertybes Europos Sąjungoje vietos ir nacionaliniu lygmeniu ([5]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo, kuriuo pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį Taryba raginama nustatyti, ar esama aiškaus pavojaus, kad Vengrija šiurkščiai pažeidžia vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga ([6]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl poreikio sukurti visapusišką ES mechanizmą, skirtą demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms apsaugoti ([7]),

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 7 d. rezoliuciją dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo ([8]),

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 13 d. rezoliuciją dėl COVID-19 priemonių poveikio demokratijai, teisinės valstybės principui ir pagrindinėms teisėms ([9]),

---

([3]) OL C 215, 2018 6 19, p. 162.
([4]) OL C 129, 2019 4 5, p. 13.
([5]) OL C 390, 2019 11 18, p. 117.
([6]) OL C 433, 2019 12 23, p. 66.
([7]) OL C 363, 2020 10 28, p. 45.
([8]) OL C 395, 2021 9 29, p. 2.
([9]) OL C 415, 2021 10 13, p. 36.

2023 m. kovo 30 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 10 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės padėties Europos Sąjungoje ir Sąlygų reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 ([10]) taikymo,

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją dėl Komisijos 2020 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos ([11]),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo taikymo gairių parengimo ([12]),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliuciją „Demokratijos ir žiniasklaidos laisvės bei pliuralizmo stiprinimas ES: netinkamas civilinės ir baudžiamosios teisės veiksmų naudojimas siekiant užtildyti žurnalistus, NVO ir pilietinę visuomenę“ ([13]),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl prevencinių priemonių, kuriomis siekiama išvengti korupcijos, neteisėtų išlaidų ir netinkamo ES ir nacionalinių lėšų naudojimo neatidėliotinos pagalbos fondų ir su krize susijusių išlaidų srityse, vertinimo ([14]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. kovo 8 d. rezoliuciją dėl mažėjančios pilietinės visuomenės erdvės Europoje ([15]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. kovo 10 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės principo ir ES Teisingumo Teismo sprendimo pasekmių ([16]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl Komisijos 2021 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos ([17]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. birželio 9 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės ir galimo Lenkijos nacionalinio ekonomikos gaivinimo plano patvirtinimo ([18]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. rugsėjo 15 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, kuriuo pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį nustatoma, jog esama aiškaus pavojaus, kad Vengrija gali šiurkščiai pažeisti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga ([19]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. rugsėjo 15 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2020 ir 2021 metais ([20]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės padėties Maltoje praėjus penkeriems metams po Daphnės Caruanos Galizios nužudymo ([21]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl augančio neapykantos nusikaltimų prieš LGBTIQ asmenis visoje Europoje skaičiaus, atsižvelgiant į neseniai Slovakijoje įvykusias homofobines žmogžudystes ([22]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. lapkričio 10 d. rezoliuciją dėl rasinio teisingumo, nediskriminavimo ir kovos su rasizmu ES ([23]),

---

([10]) OL C 67, 2022 2 8, p. 86.
([11]) OL C 81, 2022 2 18, p. 27.
([12]) OL C 99, 2022 3 1, p. 146.
([13]) OL C 205, 2022 5 20, p. 2.
([14]) OL C 251, 2022 6 30, p. 48.
([15]) OL C 347, 2022 9 9, p. 2.
([16]) OL C 347, 2022 9 9, p. 168.
([17]) OL C 479, 2022 12 16, p. 18.
([18]) OL C 493, 2022 12 27, p. 108.
([19]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0324.
([20]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0325.
([21]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0371.
([22]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0372.
([23]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0389.

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. lapkričio 24 d. rezoliuciją dėl vertinimo, ar Vengrija laikosi Sąlygų reglamente nustatytų sąlygų dėl teisinės valstybės, ir Vengrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano dabartinės padėties ([24]),

— atsižvelgdamas į Konferencijos dėl Europos ateities galutinių rezultatų ataskaitą,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,

— atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi Sąjunga grindžiama ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis bendromis pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, vertybėmis, kurios yra bendros ES valstybėms narėms ir kuriomis norėdamos įstoti į Sąjungą turi vadovautis šalys kandidatės, nes tai yra Kopenhagos kriterijai, kurių įstojus į Sąjungą negalima nepaisyti ar aiškinti kitaip; kadangi demokratija, teisinės valstybės principas ir pagrindinės teisės yra viena kitą sutvirtinančios vertybės, kurias pamynus Sąjungai ir jos piliečių teisėms bei laisvėms gali kilti sisteminė grėsmė; kadangi reikalavimas laikytis teisinės valstybės principo visai Sąjungai ir jos valstybėms narėms yra privalomas visais valdymo lygmenimis, įskaitant žemesnio nei nacionalinis lygmens subjektus;

B. kadangi Konferencijoje dėl Europos ateities buvo aiškiai išreikštas pageidavimas, kad ES sistemingai užtikrintų teisinės valstybės principo laikymąsi visose valstybėse narėse, saugotų piliečių pagrindines teises ir išlaikytų ES patikimumą, kai Europos Sąjungoje ir užsienyje propaguojamos jos vertybės;

C. kadangi pagal ES sutarties 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą Sąjunga ir valstybės narės įpareigojamos viena kitai padėti vykdyti iš Sutarčių kylančius įsipareigojimus visapusiškai gerbdamos viena kitą, o valstybės narės – imtis visų reikiamų bendrų ar individualių priemonių, kad užtikrintų iš Sutarčių ar Sąjungos institucijų aktų kylančių pareigų vykdymą;

D. kadangi įtraukus konkrečias ir teisiškai privalomas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas valstybėms narėms būtų lengviau užkirsti kelią problemoms ir teisinės valstybės padėties blogėjimui, juos nustatyti ir spręsti;

E. kadangi reaguodamos į COVID-19 pandemiją valstybės narės ėmėsi neatidėliotinų priemonių; kadangi tam, kad jos būtų teisėtos, ribojant pagrindines teises ar pagrindines laisves turėjo būti laikomasi būtinumo ir proporcingumo principų; kadangi kai kurios vyriausybės pasinaudojo ypatingomis priemonėmis kaip pretekstu susilpninti demokratinę stabdžių ir atsvarų sistemą;

F. kadangi būtina stiprinti ir racionalizuoti esamus mechanizmus ir sukurti bendrą visapusišką ES mechanizmą, skirtą veiksmingai saugoti demokratiją, teisinės valstybės principą bei pagrindines teises ir užtikrinti, kad ES sutarties 2 straipsnyje nustatytų vertybių būtų laikomasi visoje Sąjungoje, taip pat jos būtų propaguojamos šalyse kandidatėse, nors ir taikant skirtingus stebėsenos režimus, kad valstybėms narėms būtų užkirstas kelias plėtoti nacionalinę teisę, prieštaraujančią ES sutarties 2 straipsnyje numatytai apsaugai; kadangi Komisija ir Taryba ir toliau neigia būtinybę sudaryti tarpinstitucinį susitarimą dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo;

G. kadangi nuo 2022 m. gegužės mėn. Parlamentas savo rezoliucijose taip pat aptarė teisinės valstybės padėtį Vengrijoje, Maltoje ir Lenkijoje; kadangi Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto Demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių stebėsenos grupė taip pat svarstė tam tikras problemas, kylančias Bulgarijoje, Graikijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje ir Ispanijoje;

Bendras ataskaitos vertinimas

1. palankiai vertina Komisijos trečiąją metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą, kuri yra Komisijos teisinės valstybės priemonių rinkinio dalis; mano, kad ataskaita yra žingsnis link nuoseklaus Sąjungos vertybių, įtvirtintų ES sutarties 2 straipsnyje, laikymosi mechanizmo ir kad dabar pagrindinis uždavinys – veiksmingai ir nuosekliai naudotis esamu priemonių rinkiniu ir apsaugoti šias vertybes bei užtikrinti jų vykdymą;

([24]) Priimti tekstai, P9_TA(2022)0422.

2023 m. kovo 30 d., ketvirtadienis

2. atkreipia dėmesį į patobulinimus, palyginti su ankstesnėmis metinėmis ataskaitomis, pvz., konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įtraukimą; taip pat teigiamai vertina ypatingą dėmesį, skiriamą visuomeninei žiniasklaidai ir priemonėms, kuriomis siekiama užtikrinti žiniasklaidos nuosavybės skaidrumą, įskaitant Žiniasklaidos pliuralizmo observatorijos reitingą, Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų įgyvendinimo valstybėse narėse vertinimą, dėmesį politinių partijų finansavimui, lygybės institucijoms, nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms ir ombudsmenams, aukšto lygio pareigūnų skyrimo teisingumo sistemoje stebėseną ir didesnį dėmesį teisininko profesijai, įskaitant teisėjus, notarus ir advokatus;

3. ragina Komisiją aktyviau dalyvauti viešuose debatuose vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis ir daugiau investuoti į informuotumo apie Sąjungos vertybes bei taikomas priemones, įskaitant metinę ataskaitą, didinimą, visų pirma tose šalyse, kuriose yra didelių problemų; pritaria Komisijos pastangoms patobulinti ataskaitų teikimo metodiką ir mano, kad ataskaitos aprėpties išplėtimas turėtų būti siejamas su didesniais ištekliais; mano, kad reikėtų skirti daugiau laiko Komisijos vizitams į šalis, taip pat ir vietoje;

4. apgailestauja dėl nerimą keliančių tendencijų, susijusių su spaudos laisve, žiniasklaidos pliuralizmu ir žurnalistų saugumu keliose valstybėse narėse, ir ragina Komisiją būsimose ataskaitose atidžiai stebėti žiniasklaidos padėtį, įskaitant žiniasklaidos priemonių nuosavybę ir valstybinės žiniasklaidos finansavimą, o taip pat teikti rekomendacijas ir imtis tolesnių veiksmų taikant tinkamas politikos ir teisines priemones; smerkia trikdomąjį politinį kišimąsi į redakcinius sprendimus, piktnaudžiaujamojo pobūdžio ieškinius (SLAPP) ir neteisėtą žurnalistų sekimą, ypač naudojant šnipinėjimo programas, ir tvirtina, kad žurnalistams ir toliau grės pavojus tol, kol institucijos negalės arba nenorės vykdyti baudžiamojo persekiojimo dėl žurnalistų atskleistų korupcijos atvejų;

5. pabrėžia ypatingą nacionalinių teisminių institucijų tarybų vaidmenį apsaugant teismų ir teisėjų nepriklausomumą nuo politinio kišimosi; apgailestauja dėl nuolatinio šių įstaigų politizavimo kai kuriose šalyse, taip pat kad dėl to daromas didelis neigiamas poveikis jų teisingumo sistemų nepriklausomumui ir vientisumui;

6. pripažįsta svarbų Europos prokuratūros vaidmenį užtikrinant teisinę valstybę ir kovojant su korupcija Sąjungoje ir ragina Komisiją tolesnėse ataskaitose atidžiai stebėti valstybių narių bendradarbiavimo su Europos prokuratūra lygį; ragina valstybes nares, kurios dar nėra įsitraukusios į Europos prokuratūros veiklą, tai padaryti;

7. apgailestauja dėl to, kad Komisija visiškai neatsižvelgė į ankstesnėse Parlamento rezoliucijose ([25]) pateiktas rekomendacijas, ir ragina Komisiją imtis priemonių joms įgyvendinti;

8. yra susirūpinęs dėl nepakankamo nuoseklumo tarp horizontaliosios ataskaitos ir rekomendacijų, visų pirma dėl to, kad horizontaliojoje ataskaitoje nurodyti konkrečioms šalims susirūpinimą keliantys klausimai nevisiškai atitinka konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas; prašo aiškiai susieti nurodytus susirūpinimą keliančius klausimus su pateiktomis rekomendacijomis;

9. pabrėžia, kad sąmoningas mažumų grupių teisių puolimas kai kuriose valstybėse narėse paskatino ir įtvirtino tokią tendenciją ir kitur, kaip rodo moterų teisių varžymas, įskaitant pablogėjusią su lytine ir reprodukcine sveikata ir teisėmis susijusią padėtį, taip pat LGBTIQ asmenų, migrantų ir kitų mažumų grupių teisių varžymas; ragina į ataskaitos šalių skyrius įtraukti ES kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimo santrauką ir analizę, kaip priešiška reakcija į teisinės valstybės principą paveikia įvairias mažumų grupes;

10. smerkia Italijos vyriausybės Milano miesto tarybai duotus nurodymus neberegistruoti tos pačios lyties tėvų vaikų; mano, kad dėl šio sprendimo neišvengiamai bus diskriminuojamos ne tik tos pačios lyties poros, bet visų pirma jų vaikai; mano, kad šiais veiksmais tiesiogiai pažeidžiamos vaiko teisės, išvardytos 1989 m. JT vaiko teisių konvencijoje; yra susirūpinęs dėl to, kad šis sprendimas yra platesnio masto išpuolio prieš LGBTQI+ bendruomenę Italijoje dalis; ragina Italijos vyriausybę nedelsiant atšaukti savo sprendimą;

([25]) 2021 m. birželio 24 d. rezoliucija dėl Komisijos 2020 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos ir 2022 m. gegužės 19 d. rezoliucija dėl Komisijos 2021 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos.

11. ragina Komisiją, vertinant visas šalis kandidates ir potencialias šalis kandidates, siekiančias narystės ES, naudoti atitinkamus metinėse teisinės valstybės ataskaitose taikomos metodikos elementus;

Konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos

12. palankiai vertina tai, kad, atsižvelgiant į pakartotinius Parlamento ir pilietinės visuomenės raginimus šiuo klausimu, įtrauktos konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos; primena, kad metinėmis ataskaitomis remiamasi rengiant informacija pagrįstas diskusijas apie teisinės valstybės padėtį valstybėse narėse ir ES institucijose; pripažįsta, kad šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos padeda spręsti konkrečias problemas siekiant realios pažangos valstybėse narėse; tačiau apgailestauja, kad rekomendacijos nėra privalomos; ragina Komisiją toliau plėtoti metinį teisinės valstybės ciklą ir kitoje metinėje ataskaitoje įvertinti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimą, nustatant konkrečius kriterijus ir aiškų įgyvendinimo tvarkaraštį, aiškiai nurodant pažangą ir regresą;

13. apgailestauja dėl to, kad daugelis rekomendacijų yra pernelyg abstrakčios ir joms trūksta konkretumo, kuris būtinas veiksmingam įgyvendinimui užtikrinti; pakartoja, kad būtina nustatyti rekomendacijų įgyvendinimo terminus ir išsamiai aprašyti galimas jų nesilaikymo pasekmes;

14. primygtinai ragina Komisiją nedvejojant ir nedelsiant pradėti atitinkamas procedūras, ypač tais atvejais, kai vyriausybės nerodo noro laikytis konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų;

15. palankiai vertina Komisijos pastangas glaudžiau bendradarbiauti su nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais; pripažįsta, kad pilietinė visuomenė yra viena esminių teisinės valstybės veikėjų, kuriai tenka svarbus vaidmuo vykdant tolesnę veiklą, susijusią su metine ataskaita, ir ją įgyvendinant; ragina Komisiją, bendradarbiaujant su FRA, siekti nuolatinio ir prasmingo pilietinės visuomenės dalyvavimo tiek rengiant atskaitą, tiek vykdant tolesnę su ataskaita susijusią veiklą nacionaliniu lygmeniu, be kita ko, suteikiant pakankamai laiko prisidėti prie proceso ir plačiu mastu užmezgant ryšius su pilietinės visuomenės organizacijomis (PVO) vizitų į šalis metu; ragina Komisiją užtikrinti įtraukesnį, skaidresnį ir vartotojui patogesnį požiūrį į ciklą, siekiant užtikrinti prasmingą suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir atskaitomybę viso proceso metu; ragina sistemingiau pristatyti pilietinės visuomenės ir profesinių organizacijų, įskaitant teismines institucijas, indėlį, siekiant papildyti valstybių narių vyriausybių pateiktą informaciją;

16. pripažįsta, kad pilietinė visuomenė ir tinkama pilietinė erdvė atlieka nepaprastai svarbų vaidmenį užtikrinant teisinės valstybės principo laikymąsi ir jį apsaugant, ir pakartoja savo raginimą skirti atskirą skyrių pilietinės visuomenės padėčiai valstybėse narėse; pabrėžia sąsajas tarp pilietinės erdvės ir teisinės valstybės principo klausimų; ragina Komisiją, skiriant specialų finansavimą, toliau investuoti į PVO pajėgumų stiprinimą, kad jos galėtų stebėti ir pranešti apie teisinės valstybės padėtį valstybėse narėse, ir užtikrinti tinkamą šiame procese dalyvaujančios pilietinės visuomenės apsaugą; yra susirūpinęs dėl šališko finansavimo paskirstymo kai kuriose šalyse, kuris daro poveikį PVO, siekiančioms užtikrinti pažeidžiamų grupių teises arba apskritai siekiančioms tikslų, kurių vyriausybės neremia; ragina nuodugniai įvertinti šiuos klausimus visose ataskaitoje aptariamose šalyse ir pabrėžia, kad reikia parengti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kuriomis būtų sprendžiami šie klausimai; primygtinai ragina Komisiją apsvarstyti galimybę tiesiogiai valdyti ES lėšas, taip pat siekiant užtikrinti, kad galutiniai naudos gavėjai, įskaitant PVO, dirbančias su pažeidžiamomis grupėmis, gautų jiems skirtą ES finansavimą; ragina Komisiją stebėti Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos poveikį pilietinei visuomenei valstybėse narėse; ragina Tarybą ir Komisiją skirti pakankamą finansavimą nepriklausomai ir visos Europos mastu kokybiškai žurnalistikai nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis;

17. pabrėžia, kad reikia parengti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas dėl nacionalinio atsako į COVID-19 pandemiją ir jo poveikio demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms Sąjungoje; ragina Komisiją toliau stebėti ir pranešti apie šiuos nacionalinius procesus, įskaitant geriausią praktiką;

18. apgailestauja dėl to, kad nepateikta konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, susijusių su neteisėtu šnipinėjimo programų, tokių kaip „Pegasus“ ar „Predator“, naudojimu valstybėse narėse, nepaisant konkrečių atskleistų faktų ir vis gausėjančių įrodymų apie jų naudojimą prieš žurnalistus, politikus, teisėsaugos pareigūnus, diplomatus, teisininkus, verslininkus, pilietinės visuomenės ir kitus veikėjus; yra labai susirūpinęs dėl pavojaus pilietinei visuomenei, demokratijai,

teisinei valstybei ir pagrindinių teisių laikymuisi, kurį kelia nekontroliuojamas nacionalinių vyriausybių šnipinėjimo programų naudojimas; apgailestauja dėl nepakankamo kai kurių valstybių narių valdžios institucijų bendradarbiavimo su Parlamento Tyrimo komitetu programos „Pegasus“ ir lygiaverčių šnipinėjimo programų naudojimui tirti;

Neįgyvendinti Parlamento raginimai dėl metinės teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos

19. pakartoja savo raginimą Komisijai išplėsti ataskaitų aprėptį, kad jos apimtų visas ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas vertybes; pakartoja, kad teisinės valstybės principas, demokratija ir pagrindinės teisės yra glaudžiai tarpusavyje susiję; primygtinai ragina Komisiją ir Tarybą nedelsiant pradėti derybas su Parlamentu dėl tarpinstitucinio susitarimo dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo, kuris turėtų apimti visas ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas vertybes; apgailestauja dėl to, kad į Komisijos atliekamą vertinimą neįtraukti prie ES išorės sienų vykdomi migrantų žmogaus teisių pažeidimai;

20. ragina į metinę ataskaitą įtraukti svarbius Venecijos komisijos 2016 m. teisinės valstybės kontrolinio sąrašo elementus, pvz., piktnaudžiavimo įgaliojimais prevenciją, lygybę prieš įstatymą ir nediskriminavimą;

21. palankiai vertina tai, kad Komisija į savo ataskaitą įtraukė Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų įgyvendinimą valstybėse narėse kaip teisinės valstybės principo kokybės ir pagarbos jam rodiklį; ragina Komisiją išplėsti šią analizę ir įtraukti tinkamą šių sprendimų įgyvendinimo procesą nacionaliniu lygmeniu;

22. mano, kad, siekiant Europos Sąjungoje stiprinti demokratiją, teisinės valstybės principo laikymąsi ir pagrindines teises, ypač svarbu bendradarbiauti su Europos Taryba ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis; ragina Komisiją išanalizuoti atskirus JT sutarčių stebėsenos organų pranešimus;

23. pakartoja savo raginimą Komisijai įtraukti naują atskirą skyrių dėl Sąjungos institucijų, kuriame būtų vertinama su galių atskyrimu, kovos su korupcija sistema, atskaitomybe bei stabdžių ir atsvarų sistema susijusi padėtis;

24. labai apgailestauja dėl to, kad Taryba nesugebėjo padaryti prasmingos pažangos pagal vykdomas ES sutarties 7 straipsnio 1 dalies procedūras; primygtinai ragina Tarybą atsižvelgti į visus naujus pokyčius, turinčius įtakos teisinei valstybei, demokratijai ir pagrindinėms teisėms; pakartoja savo raginimą Tarybai atsižvelgti į rekomendacijas, kiek tai susiję su šia procedūra, ir pabrėžia, kad bet koks tolesnis delsimas imtis tokių veiksmų reikštų pačios Tarybos teisinės valstybės principo pažeidimą; primygtinai ragina gerbti Parlamento vaidmenį ir kompetenciją;

25. griežtai smerkia valstybių narių valdžios institucijas, kurios atsisako dalyvauti Komisijos metiniame dialoge teisinės valstybės klausimais;

26. apgailestauja dėl to, kad ataskaitoje aiškiai nepripažįstamas sąmoningas teisinės valstybės padėties blogėjimas keliose valstybėse narėse; ragina Komisiją išaiškinti, kad valstybėms narėms tam tikrą laiką sistemingai, tyčia, sunkiai ir nuolat pažeidžiant ES sutarties 2 straipsnyje išvardytas vertybes šios valstybės narės gali neatitikti visų kriterijų, pagal kuriuos apibrėžiama demokratija; primena, kad Parlamentas, remdamasis atitinkamais indeksais, jau nurodė, jog Vengrija yra tapusi hibridiniu rinkiminės autokratijos režimu; pakartoja rekomendacijas Komisijai atskirti sisteminius ir pavienius pažeidimus, kad būtų išvengta pavojaus sumenkinti rimčiausius teisinės valstybės principo pažeidimus, ir kartu su konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis pateikti įgyvendinimo terminus, tikslus ir konkrečius veiksmus, kurių turi būti imtasi;

27. primena savo poziciją dėl nepriklausomų ekspertų grupės, kuri, glaudžiai bendradarbiaudama su FRA, konsultuotų visas tris institucijas, dalyvavimo; dar kartą ragina Komisiją pasiūlyti FRA teikti metodines konsultacijas ir atlikti lyginamuosius tyrimus, siekiant pateikti išsamesnės informacijos apie pagrindines metinės ataskaitos sritis, atsižvelgiant į glaudų pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principo ryšį; prašo Biuro, atsižvelgiant į tai, kad Komisija ir Taryba vengia to imtis, surengti viešųjų pirkimų procedūrą, kad būtų galima sukurti tokią grupę, kurią globotų Parlamentas, laikantis jo ankstesnėse rezoliucijose ([26]) prisiimto įsipareigojimo, taip siekiant teikti Parlamentui konsultacijas dėl ES sutarties 2 straipsnio vertybių laikymosi įvairiose valstybėse narėse ir parodyti pavyzdį, kaip tokia grupė galėtų veikti praktikoje;

([26]) 2021 m. birželio 24 d. rezoliucija dėl Komisijos 2020 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos ir 2022 m. gegužės 19 d. rezoliucija dėl Komisijos 2021 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos.

28. pakartoja, kad metinis teisinės valstybės ciklas turėtų padėti aktyvuoti kitas priemones, skirtas reaguoti į grėsmes ar teisinės valstybės principo pažeidimus nacionaliniu lygmeniu, tokias kaip ES sutarties 7 straipsnis, Teisinės valstybės sąlygų reglamentas, teisinės valstybės priemonės, pažeidimo nagrinėjimo procedūros, įskaitant pagreitintas procedūras, prašymai ESTT taikyti laikinąsias procedūras ir veiksmai dėl ESTT sprendimų nevykdymo arba priemonės pagal ES finansų teisės aktus; dar kartą ragina Komisiją tiesiogiai susieti metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą, be kitų šaltinių, su teisinės valstybės sąlygų mechanizmu;

o

o o

29. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai, Europos Tarybai, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai, Jungtinėms Tautoms ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.